

Plan mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Kulans förskola

Giltighetstid: fr.o.m. 2023-01-01- t.o.m. 2023-12-31

Ansvarig rektor: Karina Winlöf

1. Syfte och bakgrund

Skolväsendet vilar på demokratins grund i vilken förskolan ingår. Skollagen konstaterar att förskolans uppgift är att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för dess miljö.

Alla skolformer ska varje år arbeta fram en plan som beskriver verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska utvärderas i efterföljande årsplan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

Mot bakgrund av detta har Kulans förskola i sin likabehandlingsplan arbetat fram en handlingsplan som säger att förskolan inte tolererar någon form av diskriminering och kränkande behandling. Förskolan ska värna om alla människors lika värde vilket gör att all personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder samt skyldighet att arbeta målinriktat för att motverka, förebygga och förhindra att kränkande handlingar, diskriminering och trakasserier förekommer på förskolan.

2. Vision och arbetssätt

Kulans förskola ska vila mot de normer och värden som beskrivs i skollag och styrdokument. Vistelsen på förskolan ska vara rolig och trygg, den ska vila mot de normer och värden som beskrivs i skollag och styrdokument. Atmosfären ska präglas av demokratiska värderingar, där alla visar varandra respekt, hänsyn, omtanke och omsorg. Det ska råda jämlikhet mellan alla individer och jämställdhet mellan könen. Egna och andras rättigheter ska synliggöras i ett mångfaldsperspektiv. Gemenskapen på förskolan ska berikas av allas olika förmågor. Alla ska ha förståelse för människors lika värde, oberoende av social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Förskolans arbetssätt:

- Skapa rutiner där alla barn ges möjlighet att ha lika stort inflytande över att delta i förskolans alla aktiviteter
- Arbeta med att stärka barns självförtroende
- Aktivt arbeta för att barnen utvecklar empati
- Uppmärksamma positivt beteende och uppmuntra barnen att hjälpa varandra samt att samarbeta
- Se till att flickor och pojkar får lika stort inflytande och utrymme i verksamheten
- Uppmuntra barns delaktighet och göra dem uppmärksamma på deras rättigheter
- Ha ett ärligt förhållningssätt med vårdnadshavare

- Lyfta värdegrundsfrågor
- Främja ett bra samarbetsklimat i personalgruppen
- Arbeta aktivt med värdegrundsfrågor i daglig undervisning och utbildning som t.ex. i samtal, i samling, vid matsituationer
- Arbeta med den fysiska och sociala miljön
- Ge barnen tid att knyta an till pedagogerna
- All personal är bra förebilder

Barn har ofta en naturlig känsla för integritet och vi uppmuntrar dem till att stå upp för sina integritetsgränser. Barnen får verktyg för hur man bör och kan agera i olika situationer, träna att själv säga NEJ/STOPP men även att respekterar andra människors integritet.

Förskolan har ansvar att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkande behandling. Förskolan ska arbeta med att få en tydlig struktur över likabehandlingsarbetet, att det ska vara ett levande dokument, som är känt av alla och som är en del av det dagliga arbetet.

En representant per avdelning ska ha huvudansvar att tillsammans med övriga pedagoger arbeta för att förskolans rutiner kring främjande-, förebyggande- och åtgärdande arbete mot mobbning och kränkande behandling följs och upprätthålls.

3. Kartläggning av riskområden

Efter kartläggning ser vi att vi behöver fortsätta arbetet med att säkerställa våra miljöer. De platser som framkom efter observationer och frågor till barnen är toaletter, skogen, vissa lekhus.

Det framkom också att barnen behöver fortsatt hjälp och stöd när det kommer till att kunna lösa och undvika konflikter, att kunna förstå och sätta sig in i andras åsikter och känslor. Vid observationer ser vi att barn behöver olika former stöd för att utveckla kunskaper om allas betydelse, förmågan att samspela och känslan av gemenskap.

Vi ser att arbetet med att få barnen att respektera kompisar när de är på toaletterna måste fortsätta. Barn uppger att de inte får vara ifred, andra barn rycker upp dörrarna, etc.

4. Mål för arbetet

I förskolans miljöer ska det råda trygghet och trivsel. Förskolans miljöer ska kännetecknas av värme, engagemang och tillgänglighet, där alla barn ska känna sig som en del av gruppen.

Dit når vi genom att:

- ha tydliga strukturer, rutiner och arbetssätt i allt arbete på förskolan.
- arbeta med barnkonventionens värdegrundsmaterial
- arbeta med förskolans värdegrund och uppdrag,

- sätta ord på barnens känslor och hjälpa dem att hantera dem
- barnen ges möjlighet att utveckla sin självkänsla och självtillit
- låta barn ha möjlighet att påverka sin situation i förskolans olika aktiviteter
- prata om hur vi är mot varandra och hur vi vill att andra ska vara mot oss
- kartlägga miljöerna – vilket material finns, är miljön tillgänglig för alla, hur är den organiserad
- arbeta aktivt med likabehandlingsplanen
- arbeta aktivt genom hela verksamhetsåret med att göra vårdnadshavarna trygga och medvetna om vårt arbete med kränkande behandling
- arbeta aktivt med att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

5. Handlingsplan

MÅL Vad vill vi uppnå	ÅTGÄRD Hur vi ska göra	ANSVARIG Vem?	UPPFÖLJNING När?
Förskolans alla miljöer ska vara en trygg och säker plats för alla barn	Pedagogerna ser till att de fördelar sig i alla miljöer.	Pedagoger	Fortlöpande
Övergång mellan olika aktiviteter ska var trygg och säker för alla barn.	Genomtänkta rutiner, uppmärksam på vilka olika behov som barnen har. Uppmärksam på förhållningssätt.	Pedagoger	Fortlöpande
Värna om barnens integritet vid toalettbesök.	Följa de barn som behöver, prata med barnen om hur viktigt det är att få vara ifred, göra det möjligt för barnen att visa att toaletten är upptagen t.ex via en STOPP-skylt.	Pedagogerna	Fortlöpande

Träna förståelse för andra människor, hur andra människor kan känna, sättet att kommunicera,	Pedagogerna skapar bra möten i dialoger mellan barnen. De är bra förebilder, de har arbetssätt som stödjer utveckling av samtal och bekräftelse av andras känslor.	Pedagogerna	Fortlöpande
Alla inom förskolan är väl insatta i planen mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.	Planera in arbete med handlingsplanen.	Pedagogerna, rektorer	Enligt årshjulet
Göra vårdnadshavarna mer delaktiga i vårt värdegrundsarbete och vår handlingsplan	Utforma en handlingsplan för ökad samverkan med vårdnadshavarna	Pedagoger/ rektorer	

6. Utvärdering av genomförda insatser

Vi ser positiva förändringar efter det att rutinerna förändrats. Barnen rör sig mer fritt och självständigt, det är mer tryggt och säkert. Men eftersom utemiljön är kuperad och relativt stor finns det alltid undanskymda områden där det kan uppstå oro.

Precis som föregående år ser vi att arbetet med att hjälpa barnen respektera andra, sätta sig in andras situation och uppmärksamma andra människors gränser har stor betydelse för deras förståelse för andra. Förskolan har arbetat mycket med barnens språkutveckling då den hänger nära samman med deras inlevelseförmåga, förmåga att uttrycka egna tankar och känslor.

Arbetet med implementering av handlingsplanen har fungerat bättre än året innan men vikten av att säkerställa handlingsplanens funktion måste fortgå. Det samma gäller vårdnadshavarnas delaktighet i handlingsplanen.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

- Barnintervjuer
- Observationer
- Kartläggning
- Samtal
- Utvecklingssamtal
- Trivselregler

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
- Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsam anmälan till STELLA-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Kontakta rektor eller biträdande rektor. Detta gäller både för personal samt för vårdnadshavare. Alla har ansvar att signalera vid misstanke om trakasserier och kränkande behandling.

Vid kännedom om trakasserier eller kränkande behandling tas detta alltid på allvar och följs upp via samtal eller vår handlingsplan/dokumentation.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

- Den pedagog som är närvarande och uppmärksammar händelsen pratar med berörda.
- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
- Vid behov, ta hjälp av ytterligare resurser inom kommunen.
- Viktigt att använda STELLA för inrapportering av kränkning/diskriminering.

Kartläggning/samtal

- Den/de som upptäcker diskriminering, trakassering eller kränkande behandling avbryter/avleder handlingen omedelbart, kontaktar ev berörda pedagoger på barnens avdelning

- Ansvariga pedagoger skall kartlägga/utreda vad som har hänt. Vuxnas ev iakttagelser, och genom samtal med barnen hämtar pedagogerna in information om händelsen, låter båda sidor komma till tals och är tydlig i sitt sätt att hantera kränkningen.
- Kontakta föräldrar samma dag och informerar om vad som gjorts och vilka åtgärder som planerats.

Uppföljning

- Sker utifrån behov.

Dokumentation

- Det är av stor vikt att dokumentera kartläggning, åtgärder och uppföljning. Viktigt att använda Stella för inrapportering av kränkning/diskriminering.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

- Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

Kön

- Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)

- Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

Etnisk tillhörighet

- Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

Religion eller annan trosuppfattning

- Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)

- Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrade.

Sexuell läggning

- Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

Ålder

- Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:
  - särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
  - särbehandling har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

- Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
- Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

- Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller

ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

- Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

- Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

- Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

Mobbning

- En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Rasism

- En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet

- Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Homofobi

- En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.